

Sygn. akt VI U 4851/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania **H. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 20 września 2012 r., znak: (...)

w sprawie: **H. K.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala iż H.

K. nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranych

świadczeń w okresie od dnia 3 czerwca 2012 roku do dnia 30 września

2012 r. w kwocie 2 211 zł 12 gr (dwa tysiące dwieście jedenaście

12/100),

II zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

na rzecz H. K. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł

tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie przepisu art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227) stwierdził, iż ubezpieczona H. K. pobrała nienależne świadczenie za okres od dnia 3 czerwca do dnia 30 września 2012 roku w łącznej kwocie 2211, 12 złotych z tytułu emerytury. Zakład zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 3 czerwca do dnia 20 czerwca 2012 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona, która wniosła o zmianę wydanej decyzji.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, iż aby można była uznać wypłacone świadczenie za nienależne w rozumieniu przepisu art. 138 w/w ustawy osoba pobierająca świadczenie winna być pouczona o braku praw do ich pobierania. Z pouczeń załączonych do decyzji ZUS otrzymywanych przez ubezpieczoną taka informacja w żaden sposób nie wynika. Brak jest w nich jakiegokolwiek informacji dotyczących zbiegu prawa do świadczeń- emerytury z ZUS oraz emerytury (renty) rolniczej ubezpieczonej za przekazane gospodarstwo rolne, a przy tym zawarte w nich pouczenia nie odnoszą się w żaden sposób do sytuacji prawnej ubezpieczonej. W przedmiotowej sprawie ubezpieczona nie miała żadnych obiektywnych podstaw, by sądzić, iż świadczenie wypłacone przez ZUS jest nienależne, jeżeli zważyć, że pierwotnie w decyzji przyznającej ubezpieczonej (25 lipca 2012 roku) emeryturę zawieszono jej wypłatę a następnie wydano decyzję o podjęciu jej wypłaty w całości, informując, iż podjęcie wypłat następuje właśnie w związku ze zbiegiem prawa do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych i emerytury rolniczej. O zasadach pobierania pozostających w zbiegu świadczeń (100% wyższego oraz 50% niższego) ubezpieczona nie była poinformowana przez ZUS ani KRUS, a swoją świadomość co do prawa pobierania świadczeń wypłaconych przez ZUS czerpała z informacji wynikających z otrzymywanych przez nią decyzji wydanych przez ZUS a treść tych decyzji wyraźnie utwierdziła ubezpieczoną o zasadności pobierania przyznanych jej świadczeń z ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonej, organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona H. K. od dnia 29 kwietnia 1980 roku uprawniona była do renty inwalidzkiej za przekazanie gospodarstwa rolnego państwu. Decyzją z dnia 18 czerwca 2012 roku ubezpieczonej przyznana została emerytura rolnicza w kwocie 726, 87 złotych miesięcznie.

W dniu 29 czerwca 2012 roku ubezpieczona złożyła w pozwanym organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń. W złożonym wniosku podała informację o otrzymywanej rencie rolniczej, wskazując numer świadczenia. Decyzją z dnia 25 lipca 2012 roku pozwany organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury, której wysokość do wypłaty miesięcznie wyniosła kwotę 562, 15 złotych. Przyznana emerytura została zawieszona z uwagi na konieczność skierowania korespondencji do KRUS celem ustalenia świadczenia korzystniejszego. W dniu 24 lipca 2013 roku pozwany organ rentowy zwrócił się do KRUS o podanie informacji, czy ubezpieczona ma prawo do świadczeń zarówno przyznanych przez ZUS jak i KRUS oraz podania, które z przyznanych świadczeń jest korzystniejsze, w odpowiedzi, w dniu 2 sierpnia 2012 roku KRUS wskazał, iż ubezpieczona ma prawo do zbiegu świadczenia emerytury rolniczej z emeryturą z ZUS.

W dniu 29 sierpnia 2012 roku pozwany organ rentowy wydał decyzję o podjęciu wypłaty emerytury przyznanej decyzją z dnia 25 lipca 2012 roku, wskazując w wydanej decyzji, iż świadczenie to przyznane jest w związku z prawem do zbiegu z emeryturą rolniczą, wypłata emerytury została podjęta od dnia 3 czerwca 2012 roku.

-okoliczności bezsporne

Przedstawione dowody były podstawą ustalenia powyższego stanu faktycznego, ponieważ nie zawierają sprzeczności, wzajemnie się uzupełniają, tworzą spójną logiczną całość, ich wiarygodność nie została zakwestionowana przez organ rentowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią przepisu art. 138 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227) osoba, która pobrała nienależne świadczenie jest zobowiązana do ich zwrotu. Za nienależne pobrane świadczenie uważa się między innymi: świadczenia wypłacone

mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Szczególnie istotnym elementem regulacji art. 138 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy jest wymóg pouczenia osoby pobierającej świadczenia o braku prawa do pobierania świadczenia (w ogóle lub w określonej wysokości). Obowiązek pouczenia spoczywa na organie rentowym. Realizacja wspomnianego obowiązku odbywa się na różne sposoby, rozpowszechnioną formą jest zamieszczanie szczegółowych pouczeń na drukach wniosków o świadczenia, względnie decyzji ZUS. Pouczenie powinno być wyczerpujące i zawierać informację o obowiązujących w dniu pouczenia zasadach zawieszalności prawa do świadczeń. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności, a w szczególności nie może odnosić się do wszystkich hipotetycznych okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń (takie pouczenie nie mogłoby zostać uznane za należyte i rodzące po stronie świadczeniobiorcy obowiązek zwrotu świadczenia).

Należy podzielić przy tym stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 15 lipca 2011 roku (sygn. I UK 39/11), iż przytoczenie przepisów określających okoliczności, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części) jest pouczeniem prawidłowym, ale musi być na tyle zrozumiałe, aby ubezpieczony mógł odnieść je o własnej sytuacji.

W przedmiotowej sprawie nie sposób uznać, by ubezpieczona została prawidłowo pouczona odnośnie sposobu wypłaty świadczenia w przypadku zbiegu prawa do emerytury przysługującej z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych z emeryturą rolniczą. Podkreślić należy, iż pouczenie zawarte w decyzji z dnia 25 lipca 2012 roku w punkcie III zawierało ustawową definicję świadczenia nienależnego. W punkcie VI pouczenia wskazano, iż w razie zbiegu prawa do dwóch lub więcej świadczeń organ rentowy wypłaca świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego, przy czym w podpunkcie 2 wskazano, iż zasada wypłaty jednego świadczenia nie dotyczy zbiegu uprawnień do emerytury z rentą inwalidy wojskowego, oraz z rentą z tytułu niezdolności do pracy przyznanej w oparciu o przepis ustawy z dnia 24 stycznia 1991 roku o kombatanach i niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, gdzie emerytura może być w zależności od wyboru powiększona o połowę wypłaty renty, bądź też wypłacona renta powiększona o połowę emerytury. Żadne z pouczeń nie zawierało informacji odnośnie wypłaty świadczenia emerytalnego w przypadku równoczesnego prawa do emerytury rolniczej. Należy także wskazać, iż w punkcie VII pouczenia została zawarta informacja odnośnie obowiązku powiadomienia pozwanego organu rentowego o okolicznościach powodujących zawieszenie prawa do emerytury bądź zmniejszenia jego wysokości. Ubezpieczona temu obowiązkowi sprostała, bowiem już w momencie składania wniosku o emeryturę, zaznaczyła, iż przysługuje jej prawo do świadczenia z ubezpieczenia rolniczego. Jeżeli dodać do tego, iż wypłata emerytury przyznanej ubezpieczonej na mocy decyzji z dnia 25 lipca 2013 roku została zawieszona, z uwagi na konieczność ustalenia w KRUS świadczenia korzystniejszego i następnie podjęta w całości na podstawie decyzji z dnia 29 sierpnia 2012 roku, w której wyraźnie wskazano, iż świadczenie przysługuje w związku z prawem do zbiegu z emeryturą rolniczą, należało stwierdzić, iż ubezpieczona w sytuacji takiego działania organu rentowego (wypłacającego w dalszym ciągu świadczenie w całości) nie miała żadnych obiektywnych podstaw, by sądzić, iż świadczenie wypłacone przez pozwany organ rentowy jest świadczeniem nienależnym.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji orzeczenia na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. w zw. z art. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z §2 w zw. z § 11 ust. 2 i § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2005 r. nr 219, poz. 1873).

SSO Janusz Madej